Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (fjärde avdelningen)

den 4 december 2024*

[Text rättad genom beslut av den 19 december 2024]

”Personalmål – Tjänstemän – Bedömningsförfarande – Bedömningsrapport – Bedömningsförfarandet för år 2021 – Huruvida förfarandet gått rätt till – Principen om opartiskhet”

I mål T-158/23,

Jean-Marc Colombani, Auderghem (Belgien), företrädd av advokaten N. de Montigny,

sökande,

mot

Europeiska utrikestjänsten, företrädd av R. Coesme, R. Spáč och S. Falek, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden R. da Silva Passos samt domarna I. Reine (referent) och T. Pynnä,

justitiesekreterare: handläggaren H. Eriksson,

efter den skriftliga delen av förfarandet,

efter förhandlingen den 2 maj 2024,

följande

* Rättegångsspråk: franska.

Dom

1 Sökanden, Jean-Marc Colombani, har väckt talan med stöd av artikel 270 FEUF och yrkat att tribunalen ska ogiltigförklara den bedömningsrapport som upprättats avseende honom för år 2021 (nedan kallad den omtvistade bedömningsrapporten).

Bakgrunden till tvisten

2 Sökanden är tjänsteman i lönegrad AD 14 vid Europeiska utrikestjänsten. Han tillträdde sin tjänst vid Europeiska kommissionen den 1 maj 1990.

3 Sökanden har innehaft olika tjänster vid Europeiska utrikestjänsten sedan den 1 januari 2011. Från den 22 juni 2011 till den 31 maj 2016 arbetade han som assistent till Europeiska utrikestjänstens verkställande generalsekreterare, och därefter från den 1 juni 2016 till den 31 december 2016 arbetade han som rådgivare vid generalsekretariatet. Efter utnämningen av en ny generalsekreterare för Europeiska utrikestjänsten förordnades han, från den 1 januari 2017, att tjänstgöra som rådgivare till en av Europeiska utrikestjänstens tre ställföreträdande generalsekreterare. Den 1 maj 2020 ersattes sökandens närmaste överordnade.

4 Den 18 februari 2021 ingav sökanden en begäran om bistånd med stöd av artikel 24 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen (nedan kallade tjänsteföreskrifterna) på grund av påstådd mobbning mot honom som han anklagade fyra personer, och i synnerhet sin närmaste överordnade, för. Genom beslut av den 15 juni 2021 avslogs nämnda ansökan i den del den avsåg två berörda personers ageranden. Europeiska utrikestjänsten beslutade däremot att inleda en administrativ utredning avseende sökandens närmaste överordnade och en annan person.

5 Bedömningsförfarandet för år 2021 inleddes den 2 februari 2022. I sin självutvärdering nämnde sökanden begäran om bistånd på grund av mobbning, vilken avsåg hans närmaste överordnade.

6 I ett e-postmeddelande till sin överordnades kontor uttryckte sökanden tvivel om huruvida det förelåg en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 11a i tjänsteföreskrifterna, för det fall hans överordnade skulle genomföra bedömningsförfarandet.

7 Det samtal som rörde bedömningsförfarandet avseende sökanden för år 2021 hölls per telefon den 6 maj 2022 med hans närmaste överordnade.

8 Den 2 juni 2022 undertecknade sökandens överordnade, i egenskap av bedömare, sökandens bedömningsrapport. I bedömningsrapporten ansågs sökandens prestationer vara tillfredsställande. I avsnittet avseende prestationsförmågan återfanns emellertid följande bedömning

”Jean-Marc Colombani accepterade i april 2021 ett nytt uppdrag som i synnerhet omfattar följande prioriteringar: 1/ civil-militärt samarbete 2/ Indiska oceanen/Stilla havet 3/ strategisk underrättelseverksamhet med fokus på den strategiska kompassen … Jean-Marc har tyvärr inte fullföljt den tredje prioriteringen. Ett strategiskt underrättelsearbete avseende kompassen skulle på ett ändamålsenligt sätt ha varit till nytta för de separata förhandlingarna med medlemsstaterna, med hänsyn till dess genomslag i den offentliga debatten och forskningscentrumens produktion …”

9 Sökanden överklagade samma dag sin bedömning och begärde att bedömningsförfarandet avseende honom skulle avbrytas i avvaktan på resultatet av de administrativa utredningarna av den påstådda mobbningen som inletts mot bland annat hans närmaste överordnade. Sökanden ifrågasatte sin närmaste överordnades opartiskhet i egenskap av bedömare, eftersom vederbörande var föremål för en sådan utredning.

10 Efter ett samtal med sökanden den 28 juni 2022 bekräftade Europeiska utrikestjänstens generalsekreterare, i egenskap av överprövande bedömare, den 13 juli 2022 den bedömning som sökandens närmaste överordnade hade gjort.

11 Den 19 augusti 2022 lämnade sökanden in ett klagomål enligt artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna mot den omtvistade bedömningsrapporten.

12 Den 25 oktober 2022 beslutade den myndighet som är behörig att sluta anställningsavtal vid Europeiska utrikestjänsten att utan vidare åtgärder avsluta den administrativa utredningen av påstådd mobbning avseende sökandens närmaste överordnade.

13 Den 20 december 2022 antogs beslutet att avslå sökandens klagomål.

Parternas yrkanden

14 Sökanden yrkar att tribunalen ska

– ogiltigförklara den omtvistade bedömningsrapporten,

– i den mån det är nödvändigt, ogiltigförklara beslutet att avslå klagomålet, och

– förplikta Europeiska utrikestjänsten att ersätta rättegångskostnaderna.

15 Europeiska utrikestjänsten yrkar att tribunalen ska

– ogilla talan, och

– förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Föremålet för talan

16 Genom det andra yrkandet har sökanden yrkat att beslutet att avslå klagomålet, i den mån det är nödvändigt, ska ogiltigförklaras.

17 Det följer av fast rättspraxis att när ett beslut om avslag på ett klagomål saknar självständigt innehåll, får yrkanden som formellt riktas mot det beslutet till följd att den rättsakt som är föremål för klagomålet prövas av tribunalen (se dom av den 14 december 2017, RL/Europeiska unionens domstol, T-21/17, EU:T:2017:907, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

18 I förevarande fall saknar beslutet att avslå klagomålet självständigt innehåll, eftersom det endast bekräftar den omtvistade bedömningsrapporten och klargör Europeiska utrikestjänstens motivering genom att bemöta den kritik som sökanden riktat mot den. Nämnda beslut bekräftar nämligen, i likhet med vad den överprövande bedömaren ansåg, dels att sökandens bedömare inte var partisk eller befann sig i en intressekonflikt och att överklagandeförfarandet var giltigt, dels bedömningen av sökandens prestationsnivå för år 2021.

19 Talan ska följaktligen anses vara riktad mot den omtvistade bedömningsrapporten, vars lagenlighet även ska prövas med beaktande av motiveringen i beslutet att avslå klagomålet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2022, QM/Europol, T-164/21, EU:T:2022:695, punkt 40 och där angiven rättspraxis).

Prövning i sak

20 Till stöd för sin talan har sökanden åberopat två grunder. Den första grunden avser åsidosättande av de regler som är tillämpliga på bedömningsförfarandet, artiklarna 11a, 12a och 24 i tjänsteföreskrifterna och att bedömaren inte var objektiv och opartisk. Den andra grunden avser en uppenbart oriktig bedömning och maktmissbruk.

21 Vad gäller den första grunden konstaterar tribunalen inledningsvis att artikel 24 i tjänsteföreskrifterna avser administrationens biståndsskyldighet gentemot de tjänstemän och anställda som bland annat utsätts för mobbning. Föremålet för förevarande talan är emellertid begränsat till ett yrkande om ogiltigförklaring av den omtvistade bedömningsrapporten. Härav följer att förevarande talan inte avser ett yrkande om ogiltigförklaring av en rättsakt som är kopplad till sökandens begäran om bistånd. Följaktligen kan åberopandet av nämnda bestämmelse inte godtas, eftersom det är verkningslöst.

22 Härav följer att förevarande grund består av två delar, varav den första avser att sökandens bedömare inte var objektiv och opartisk och den andra avser åsidosättande av de regler som är tillämpliga på bedömningsförfarandet.

23 Inom ramen för den första grundens första del har sökanden påpekat att han vid tidpunkten för upprättandet av den omtvistade bedömningsrapporten inte endast hade lämnat in en begäran om bistånd på grund av den mobbning som hans närmaste överordnade påstods ha gjort sig skyldig till, utan administrationen hade även beslutat att inleda en administrativ utredning mot vederbörande, vilken inte var avslutad när rapporten antogs. Det var i ett sådant sammanhang osannolikt att hans närmaste överordnade, som omfattades av nämnda utredning, kunde förbli neutral och opartisk i förhållande till sökanden.

24 Sökanden har gjort gällande att hans närmaste överordnade, vid bedömningssamtalet med sökanden, hade kritiserade honom för att ha inlett ett förfarande mot honom. Europeiska utrikestjänsten borde således ha ansett att sökandens närmaste överordnade varken var objektivt eller subjektivt opartisk i förhållande till sökanden och ha utsett en annan bedömare för bedömningsförfarandet för år 2021, vilket var möjligt enligt beslut ADMIN(2022) 3 om antagande av allmänna genomförandebestämmelser för artikel 43 och artikel 44.1 i tjänsteföreskrifterna vad gäller bedömningsrapporter för tjänstemän och tillfälligt anställda, som antogs av Europeiska utrikestjänstens generalsekreterare den 24 januari 2022.

25 Sökanden anser att Europeiska utrikestjänsten inte borde ha fullföljt bedömningsförfarandet på vanligt sätt och att den kunde ha utsett en annan bedömare eller ha avbrutit bedömningsförfarandet.

26 Sökanden har dragit slutsatsen att hans närmaste överordnade befann sig i en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 11a i tjänsteföreskrifterna.

27 Europeiska utrikestjänsten har gjort gällande att den omständigheten att handläggningen av sökandens begäran om bistånd och den därmed sammanhängande administrativa utredningen skedde under bedömningsförfarandet enligt rättspraxis inte innebär att sökandens närmaste överordnade var partisk eller befann sig i en intressekonflikt. Att frånta sökandens överordnade dennes roll som bedömare eller avbryta bedömningsförfarandet skulle således ha undergrävt presumtionen om vederbörandes opartiskhet och oskuld och föregripit resultatet av den utredning som inletts till följd av sökandens begäran om bistånd. Dessutom är ett avbrytande av bedömningsförfarandet, med hänsyn till rättspraxis och tillämpliga bestämmelser i tjänsteföreskrifterna och beslut ADMIN(2022) 3, varken föreskrivet eller lämpligt.

28 Europeiska utrikestjänsten har påpekat att den administrativa utredningen mot sökandens närmaste överordnade under alla omständigheter inte visade att hans påståenden om mobbning var riktiga.

29 Europeiska utrikestjänsten har härav dragit slutsatsen att den bedömning av sökanden som hans närmaste överordnade gjorde inom ramen för det aktuella betygsförfarandet inte utgjorde ett åsidosättande av kravet på opartiskhet och inte medförde att den överordnade befann sig i en intressekonflikt, vilket även följer av dennes bedömningar i den omtvistade bedömningsrapporten. Förutom att det finns en begäran om bistånd vars handläggning pågår och en administrativ utredning avseende sökandens överordnade, har sökanden nämligen inte åberopat någon annan omständighet som skulle kunna visa att kravet på opartiskhet och de skyldigheter som föreskrivs i artikel 11a i tjänsteföreskrifterna har åsidosatts. Sökanden har åberopat antingen omständigheter som inte godtogs under den administrativa utredningen eller ageranden från hans överordnades sida som han inte har styrkt.

30 Tribunalen erinrar inledningsvis om att en intressekonflikt endast är en variant av jäv, eftersom kravet på opartiskhet omfattar varje omständighet som den tjänsteman eller anställde som har att pröva en fråga rimligtvis måste inse kan, för en utomstående part, förefalla påverka dennes oberoende (se dom av den 10 februari 2021, Spadafora/kommissionen, T-130/19, ej publicerad, EU:T:2021:74, punkt 99 och där angiven rättspraxis).

31 Det ska i detta hänseende påpekas att tjänstemännens skyldighet att förhålla sig opartiska slås fast i artikel 11 första stycket i tjänsteföreskrifterna, enligt vilken en tjänsteman ska fullgöra sina arbetsuppgifter på ett opartiskt och objektivt sätt.

32 Det ska även påpekas att Europeiska unionens institutioner, organ och byråer är skyldiga att iaktta de grundläggande rättigheter som garanteras genom unionsrätten, däribland rätten till god förvaltning i artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se dom av den 3 december 2019, Pethke/EUIPO, T-808/17, EU:T:2019:832, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

33 I artikel 41.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna fastställs särskilt att var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt av unionens institutioner, organ och byråer.

34 Det framgår av fast rättspraxis att det ankommer på unionens institutioner, organ och byråer att anpassa sig till kravet på opartiskhet i dess båda delar, nämligen dels subjektiv opartiskhet, som innebär att ingen företrädare för den berörda institutionen får ta ställning för en part eller hysa en förutfattad mening, dels objektiv opartiskhet, enligt vilken institutionen ska erbjuda tillräckliga garantier för att utesluta alla legitima tvivel vad gäller en eventuell förutfattad mening (se dom av den 25 februari 2021, Dalli/kommissionen, C-615/19 P, EU:C:2021:133, punkt 112 och där angiven rättspraxis). Domstolen har i detta avseende preciserat att det för att visa att organisationen av det administrativa förfarandet inte gav tillräckliga garantier för att utesluta varje form av legitima tvivel om eventuella förutfattade meningar, inte var nödvändigt att styrka en bristande opartiskhet. Det är tillräckligt att det råder legitima tvivel i detta avseende som inte kan elimineras (dom av den 27 mars 2019, August Wolff och Remedia/kommissionen, C-680/16 P, EU:C:2019:257, punkt 37, och dom av den 21 oktober 2021, parlamentet/UZ, C-894/19 P, EU:C:2021:863, punkt 54).

35 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som tribunalen ska pröva den första grundens första del.

36 [Text rättad genom beslut av den 19 december 2024] I förevarande fall har sökanden åberopat både den bristande subjektiva och den bristande objektiva opartiskheten hos sin närmaste överordnade som agerade i egenskap av bedömare.

37 Vad särskilt gäller hans närmaste överordnades objektiva opartiskhet har sökanden åberopat den administrativa utredning som fortfarande pågick mot nämnda överordnade vid tidpunkten för bedömningsförfarandet.

38 Det följer av fast rättspraxis, såsom Europeiska utrikestjänsten har påpekat, att när en institutions tillsättningsmyndighet enligt artikel 90.1 i tjänsteföreskrifterna har att ta ställning till en ansökan om bistånd, i den mening som avses i artikel 24 i tjänsteföreskrifterna, ska den bland annat påbörja en administrativ utredning, om den tjänsteman som begär sin institutions skydd gör sannolikt att de angrepp denne säger sig ha utsatts för har ägt rum, för att i samarbete med den som ingett ansökan fastställa de faktiska omständigheter som ligger till grund för ansökan (dom av den 24 april 2017, HF/parlamentet, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 46, och dom av den 13 juli 2018, Curto/parlamentet, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 97).

39 När utrikestjänsten den 15 juni 2021 beslutade att inleda den administrativa utredningen avseende sökandens närmaste överordnade, ansåg den följaktligen att sökanden hade lagt fram *prima facie*-bevis mot sin överordnade.

40 En sådan situation kan hos en utomstående part ge upphov till legitima tvivel beträffande huruvida sökandens närmaste överordnade hyste en eventuell förutfattad mening i samband med utövandet av sina befogenheter såsom bedömare av sökanden.

41 [Text rättad genom beslut av den 19 december 2024] Europeiska utrikestjänsten kan under sådana omständigheter som de i förevarande fall inte åberopa en presumtion om att sökandens närmaste överordnade var opartisk. Europeiska utrikestjänsten kan inte heller åberopa den rättspraxis enligt vilken det förhållandet att en tjänsteman har lämnat in ett klagomål om mobbning gentemot den tjänsteman som ska bedöma dennes yrkesskicklighet i sig likväl inte, i brist på andra omständigheter, kan anses påverka att den person som klagomålet avser är opartisk (se dom av den 8 november 2018, QB/ECB, T-827/16, EU:T:2018:756, punkt 94 och där angiven rättspraxis och dom av den 20 oktober 2021, ZU/kommissionen, T-671/18 och T-140/19, ej publicerad,

EU:T:2021:715, punkt 207). Såsom framgår av den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 34 ovan är det nämligen inte nödvändigt att styrka en bristande opartiskhet när det gäller åsidosättande av skyldigheten att vara objektivt opartisk. Det är tillräckligt att det råder legitima tvivel i detta avseende som inte kan elimineras. De argument som syftar till att styrka att sökandens närmaste överordnade var subjektivt opartisk kan således inte godtas. Förutom att sökanden ingav ett klagomål i förevarande fall inledde Europeiska utrikestjänsten dessutom en administrativ utredning.

42 [Text rättad genom beslut av den 19 december 2024] Såsom framgår av punkt 4 ovan ingav sökanden sin begäran om bistånd med stöd av artikel 24 i tjänsteföreskrifterna den 18 februari 2021. Såsom anges i punkt 5 ovan inleddes förfarandet för bedömning av sökandens prestationsnivå för år 2021 den 2 februari 2022, det vill säga nästan ett år efter det att nämnda begäran lämnades in. Dessutom inleddes den administrativa utredningen avseende sökandens närmaste överordnade den 15 juni 2021 på grund av påstådd mobbning. Europeiska utrikestjänsten hade således tillräckligt med tid på sig för att vidta lämpliga åtgärder i syfte att undvika varje risk för bristande objektiv opartiskhet vad gäller sökandens närmaste överordnade i dennes egenskap av bedömare av sökanden.

43 Vid den tidpunkt då samtalet mellan sökanden och hans överordnade, i egenskap av bedömare, ägde rum, det vill säga den 6 maj 2022, vilken föregick bedömningsrapporten, och vid den tidpunkt då rapporten undertecknades av sökandens överordnade, det vill säga den 2 juni 2022, var resultatet av den administrativa utredning som nämns i punkt 42 ovan dessutom ännu inte känt, eftersom den utredningen först avslutades den 25 oktober 2022 (se punkt 12 ovan). Det är riktigt att den administrativa utredningen avslutades utan vidare åtgärder, men resultatet av utredningen var inte känt vid tidpunkten för bedömningen.

44 Under dessa omständigheter har sökanden fog för uppfattningen att Europeiska utrikestjänsten inte organiserade bedömningsförfarandet för år 2021 på ett sådant sätt att han gavs tillräckliga garantier för att bedömaren var objektivt opartisk.

45 Det framgår emellertid av fast rättspraxis att för att ett fel i förfarandet ska kunna motivera en ogiltigförklaring av en rättsakt krävs det att förfarandet utan denna oegentlighet hade kunnat leda till ett annat resultat (se dom av den 20 oktober 2021, Kerstens/kommissionen, T-220/20, EU:T:2021:716, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

46 Vid en sådan prövning ska samtliga omständigheter i det enskilda fallet beaktas, särskilt invändningarnas karaktär och omfattningen av de förfarandefel som begåtts i förhållande till de garantier som den anställde har kunnat åtnjuta (se dom av den 20 oktober 2021, Kerstens/kommissionen, T-220/20, EU:T:2021:716, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

47 I förevarande fall innebär det konstaterade felet, det vill säga att sökandens närmaste överordnade som agerat i egenskap av bedömare inte var objektivt opartisk, i den mening som avses i den rättspraxis som anges i punkt 45 ovan, att sökandens närmaste överordnade inte uppfyllde kravet på opartiskhet, vilket måste vara uppfyllt för att vederbörande ska kunna ta på sig rollen som bedömare av sökanden. Såsom framgår av punkt 40 ovan kunde nämligen den bedömning av sökandens prestationer som hans närmaste överordnade gjorde innan förfarandet mot denne avseende den påstådda mobbningen avslutades, hos en utomstående part, ge upphov till legitima tvivel om en eventuell förutfattad mening.

48 Det ska i detta hänseende erinras om att bedömarna enligt rättspraxis har ett synnerligen stort utrymme för skönsmässig bedömning när de bedömer det arbete som utförs av de personer som de har till uppgift att bedöma och att det inte ankommer på domstolen att pröva huruvida denna bedömning är välgrundad, då den innefattar komplicerade värdeomdömen som på grund av sin beskaffenhet inte kan bli föremål för en objektiv kontroll, såvida det inte rör sig om ett uppenbart fel (se dom av den 23 september 2020, VE/Esma, T-77/18 och T-567/18, ej publicerad, EU:T:2020:420, punkt 90 och där angiven rättspraxis; dom av den 13 juli 2022, TL/kommissionen, T-677/21, ej publicerad, EU:T:2022:456, punkt 38).

49 Under dessa omständigheter och med hänsyn till det synnerligen stora utrymme för skönsmässig bedömning som bedömarna har, kan det inte uteslutas att det aktuella bedömningsförfarandet hade kunnat leda till ett annat resultat om det konstaterade felet, det vill säga att sökandens närmaste överordnade som agerade i egenskap av bedömare inte var objektivt opartisk, inte hade funnits. Detta hade i synnerhet varit fallet om de uppgifter som sökandens överordnade skulle utföra som bedömare hade anförtrotts en annan person.

50 Mot bakgrund av det ovan anförda ska talan bifallas såvitt avser den första grundens första del.

51 Den omtvistade bedömningsrapporten ska följaktligen ogiltigförklaras, utan att det är nödvändigt att pröva den första grundens andra del och den andra grunden, vilka sökanden har åberopat, samt huruvida den bevisning som Europeiska utrikestjänsten lade fram inom ramen för sitt svar på tribunalens åtgärder för processledning kan tillåtas.

Rättegångskostnader

52 Enligt artikel 134.1 i tribunalens rättegångsregler ska tappande rättegångsdeltagare förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

53 Sökanden har yrkat att Europeiska utrikestjänsten ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Europeiska utrikestjänsten har tappat målet, ska sökandens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

följande:

1) Jean-Marc Colombanis bedömningsrapport för år 2021 ogiltigförklaras.

2) Europeiska utrikestjänsten ska ersätta rättegångskostnaderna.

da Silva Passos Reine Pynnä

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 4 december 2024.

Justitiesekreterare
V. Di Bucci

Ordförande
S. Papasavvas